Prima dragoste

Ce bine că eşti, ce mirare că sunt… scria delicatul, regretatul Nichita Stănescu. Aceasta cred că este una din cele mai frumoase şi mai adânci declaraţii de dragoste, pentru că în ea, cu discreţie dumnezeiască, asistă însuşi Dumnezeu, izvorul mirării nesfârşite. Ce mirare că sunt, ce mirare că eşti… Ce bine că suntem!

Această mirare o simte tânărul care păşeşte printre lucruri, atent să nu se rănească. Această mirare este prilej de bucurie şi de durere, ea ne uneşte sau ne înstrăinează.

Tânărul îşi roteşte capul în mijlocul lucrurilor, împins afară din copilărie ca un soldat fricos la prima lui săritură cu paraşuta. Tânărul se loveşte cu neîndemânare de lucruri, lucrurile îl lovesc în mişcarea lor haotică, tânărul îşi ascunde durerea, privind cu un zâmbet stânjenitor pe străinii din jur.

Printre aceste lucruri îngrozitoare şi reci, care se mişcă în scripetele unui timp dezveşnicit, tânărului îi apare chipul minunat al celuilalt, chipul minunat al femeii: *„Ce bine că eşti, ce mirare că sunt”*…

Această păşire printre lucruri coincide cu înstrăinarea de părinţi, atunci când tânărul pleacă într-un alt oraş la studii. E vremea pe care o aşteaptă fiecare, vremea aventurii şi a lucrurilor noi, vremea maturizării. Este vremea împărţirii vieţii noastre în două, este, dacă vreţi, o nouă viaţă, o naştere pe care ne-o asistăm cu sufletul la gură. Este vremea noilor prietenii, iar pentru mulţi a primelor prietenii adevărate. Este vremea despre care ni s-au povestit atâtea lucruri curioase de către cunoscuţii noştri mai mari.

Prima zi de şcoală, noii profesori, noii colegi, privirile flămânde care caută pe colega sau colegul visurilor de acasă, de care demult aştepţi să te îndrăgosteşti. „Balul Bobocilor” – discuţii, pregătiri, prognoze. Aşteptare.

O! Tânăra singură într-o cameră de cămin, aplecată deasupra chiuvetei pline cu vase nespălate, îşi smulge, pătrunsă de invidie, sprâncenele. Deasupra patului are un poster cu Brad Pitt, o foaie pe care scrie: „Dacă poţi cu adevărat, vreau!” Pe raftul de fier, printre cursurile xeroxate, reviste cu bărbaţi şi femei despre a căror viaţă nu ştie nimic. Lumina pătrunde printre hainele puse la uscat şi borcanele cu mâncare de acasă, căzând pe paturile în care s-a săvârşit păcatul. Ce nou e acest fel de singurătate!

Tânăra aceasta încă trăieşte în lumea filmelor americane, în lumea posterelor şi a reclamelor Pro TV. Ea are haine corespunzătoare, freză şi pantofi. Ştie chiar şi expresii americane pe care le foloseşte în vorbire. Nu are doar prieten, de fapt, are unul care se ţine de capul ei, dar nu e de ea.

Şi el e un băiat bun, ştie să stea în lotus şi ridică piciorul până deasupra capului. E puţin dur, deşi încă nu s-a bătut niciodată. Are brichetă „Zippo"...

Cam acesta este „bagajul" cu care păşeşte tânărul contemporan în viaţa sentimentală. Aceşti tineri se vor mai urmări o vreme pe terasă, la o cafea cu ţigări scumpe, cumpărate la bucată, sau poate se vor îmbrăţişa fără nicio ruşine la prima discotecă, sau la primul „chef".

Drama tinerilor moderni e mai mare decât cea a predecesorilor. Cred că nu a existat niciun timp în istorie în care dragostea dintre două persoane să fie atât de golită de poezie. Nu vreau să vorbesc de virtuţile creştine ale castităţii sau măcar abstinenţei, ci chiar şi de acea poezie a grecilor sau romanilor păgâni, care până nu demult a inspirat sentimente de admiraţie faţă de femeie, au pus-o pe un piedestal, fie şi vremelnic, dar oricum mai vrednic decât situaţia jalnică în care se află femeia vremurilor noastre.

Astăzi au devenit o ruşine declaraţiile de dragoste, ele sunt considerate un preludiu de prisos şi banal, pe care le mai auzim doar în comediile proaste cu râsete în fundal. Idealurile noastre sunt motocicliştii grăbiţi din filmele americane şi fetele cu cizme lungi, care se dau în timpul cât se umple rezervorul cu benzină. Noi aplicăm în viaţa noastră fanteziile unor regizori bolnavi despre vizitatori de pe alte planete şi timpuri, care seduc prin răceala lor.

Mai bine ar fi fost ca tinerii să se abţină de la aceste împreunările animalice, dar să nu renunţe la vorbele de dragoste. Vorbele de dragoste sunt cele care ne unesc cu adevărat, care ne sustrag timpului şi morţii, sunt cele care ne fac, treptat, din animale oameni. Ele nu sunt acele vorbe dezmăţate pe care şi le spun amanţii din filmele de duzină, ele sunt mai degrabă o bucurie pe care o trăieşti în prezenţa celuilalt. Arată-i celuilalt că prezenţa lui te face bucuros şi treci împreună cu el în barca inocentă a unei declaraţii de felul celei stănesciene din apele timpului în oceanul veşniciei. *„Ce bine că eşti, ce mirare că sunt"*.

Nu trebuie numaidecât să-i spui că are ochii cei mai frumoşi, ca

să ajungi până la urmă să o dezmembrezi bucată cu bucată cu laudele tale. Suntem frumoşi pentru că aşa ne-a făcut Dumnezeu, Lui i se cuvine lauda. Sf. Ciprian de Cartagina spunea: *Dacă ai și avea vreun motiv ca să te lauzi cu trupul tău*, *ar fi numai atunci când este sfârtecat pentru Hristos*. Mai în scurt, alungă pofta din inima ta şi orice cuvânt pe care îl vei rosti va fi un cuvânt de dragoste, pentru că cel stăpânit de poftă laudă fără noimă și nu merită luat în seamă. Când eşti cuprins de poftă însă, mai bine taci, ca vorbele tale să nu sune ca râgâitura unui beţiv și să strici totul.

Nu poţi impune tânărului să renunţe la distracţiile caracteristice acestei vârste şi să citească Sf. Părinţi, cu toate că aceste cărţi ale Sf. Părinţi sunt pline de energie creatoare şi dinamism, sunt nişte cărţi în excelenţă pentru tineri. Dar cel mult s-ar putea renunţa, în prima etapă, la bădărănia care irumpe din televizoare şi din cântecele la modă. Renunţaţi la idealul super-manului cu mască de care se îndrăgosteşte un foto model care ştie să bată cu picioarele. Asta nu pentru a vă restrânge relaţiile dintre voi, ci pentru a vă păstra împreună, pentru a evita despărţirea dureroasă.

Citiţi mai bine versurile poeţilor buni, pe care poporul nostru îi are din belşug: Eminescu, Stănescu, Bacovia, Blaga. Ele vă vor învăţa să meditaţi asupra *acestei întâmplări simple*, cum o numeşte Blaga. Cu ei veţi călători până la marginile timpului şi ale morţii, pentru că adevăraţii poeţi dintotdeauna au pus sentimentele erotice în vecinătatea morţii care ne paşte pe toţi, ceea ce critica literară va denumi poezie eroto-tanatică, ca și aceste versuri de Bacovia:

Sunt câţiva morţi în oraș, iubito.
Chiar pentru asta am venit să-ţi spun
Pe catafalc, de căldură-n oraş
Încet cadavrele se descompun.
Cei vii se mişcă şi ei descompuși
Pe lutul de căldură asudat.
Sunt câţiva morţi în oraş, iubito.
Şi azi chiar sânul tău e mai lăsat…

Dragostea este sentimentul suprem şi de aceea trebuie să se întemeieze și să se alimenteze din cugetări adânci, vrednice de rodul pe care îl hrănesc. Aceste teme fundamentale sunt: moartea, viaţa, timpul, veşnicia, dincolo de care, învăluit în dragoste, petrece Dumnezeu. Tânărul preocupat de astfel de gânduri va renunţa uşor la

răceala arogantă a eroilor de televiziune, preferând smerenia şi blândeţea oamenilor cu adevărat puternici, care-şi revarsă dragostea lor din belşug, pentru că o au.

Noi suntem oameni, oameni care tânjesc după o vorbă de alint, după un cuvânt de mângâiere care să ne smulgă singurătăţii, oricât de mult nu am lupta pentru a părea mai duri, mai „alt fel”. Pentru că *toţi suntem fii ai Celui Preaînalt*, Psalm 81, 6 *făpturi atât de minunate*. Psalm 138, 14

Tinerii au fugit din Biserică pentru a-şi trăi o închipuită libertate, dar au sfârşit prin a se înjuga la carul greu al singurătăţii, geloziei ucigătoare şi a despărţirilor care rănesc pe viaţă. S-au dus să înveţe despre dragoste, plecând de la Cel care este Dragostea. *Cel* care *a zidit urechea oare nu aude*? *Cel care a făcut ochiul oare nu va vedea*? îi întreabă pe unii ca aceştia proorocul David. Psalm 93, 9 Oare Cel care este Dragostea nu ştie să vă înveţe să iubiţi?

Nicăieri femeia nu e mai înălţată decât în Biserică, ea e iubită de bărbatul său *aşa cum Hristos a iubit Biserica*, Efeseni 5, 25 adică până la jertfire de sine. Ea este icoana vie a lui Dumnezeu. De aceea mi se par extraordinare cuvintele unui preot român contemporan care, adresându-se tânărului creştin, îl atenţionează cu blândeţe: „Fiule, ia aminte, atunci când vei vrea să dai alesei tale primul sărut, să te gândeşti că trebuie să săruţi o icoană a lui Dumnezeu”. Nimeni încă nu a filmat un astfel de sărut, pentru a-l expune pe ecranele televizoarelor.

Marcel Maureau, un scriitor francez contemporan, notează cu tristeţe în unul din jurnalele sale (*Discurs contra piedicilor*) că *a-ţi săruta iubita în public înseamnă a o împărţi cu ceilalţi*. Fericiţi cei care au devenit singurii iubiţi ai femeilor lor.

Dincolo de aceasta, există singurătatea şi moartea, bătrâneţea şi despărţirea. Atunci, târziu, când numai amintirile mai rămân, perechilor de azi, care s-au cunoscut în luminile otrăvitoare ale stroboscoapelor, care şi-au rostit replicile tăioase şi arogante la un telefon public, nu vor putea rosti aceste versuri de Blaga:

Ne-om aminti cândva, târziu
De-această întâmplare simplă.
De-această bancă unde stăm
Tâmplă fierbinte lângă tâmplă…

Cel mult, poate această poezie englezească, pe care o citez din

memorie, o poezie pe care multe dintre femeile care şi-au ratat prima dragoste o trăiesc, au trăit-o şi, cu durere o spun, o vor trăi:

Să presupunem un oraş.

În acest oraş să presupunem o casă.

În această casă să presupunem o cameră, iar în această cameră să presupunem pe cineva stând în întuneric, stând şi plângând după cineva care tocmai a ieşit şi a stins lumina, uitând că ea este acolo.*

— Îmi cer iertare de la cititori că nu-i pot oferi numele autorului, pentru că eu nu mai citesc poezie. Ştiu numai că este o carte albă, un alb murdar, intitulată cel mai probabil *Trei poeţi englezi* contemporani, tradusă în mod sigur de Mircea Ivănescu.

Pentru cei care vor să citească, poezia lui Blaga se numeşte *Risipei se dedă florarul*… iar a lui Bacovia, *Cuptor*.